

AZ INDULATOK HEVÉBEN

Irta: BÁCSKAI

Amint azt Keletről érkezett tudósítások nyomán már fájdalommal jeleztük, a kanadai magyar közélet amúgy is nyughatlan egére is felfopódzkodott a világot lángboritani és a városban kifosztott szegény embereket üres maszlágokkal boldogítani akaró ötágú vörös csillagzat, mely annyit máris elért, hogy a kanadai magyar dolgozók hitelét alaposan elrontotta a kanadai közvélemény előtt.

A Kelet önzetlen, hivatott vezetői már régóta figyelmeztették népünk szélsőségesebben gondolkodó elemeit, hogy ne vessék magukat a pénzéhes vörös kalózek hálójába. A mostoha viszonyok hatása alatt elkeseredett embereink egy részének azonban — úgy látszik — tetszett a hordó tetejéről teletörökkel yilágga kürtölt lázító beszéd és az indulatok bódító hevében többen elindultak a csalfa igazságokat csillogtató vérbeborult moszkvai délibáb nyomában.

A kanadai angol sajtó vádjai — jogosan vagy alaptalanul, az már más kérdés — a szíve közepén találták a magyarságot. Tucatjával érkeznek be hozzánk a levelek, amelyekben egészségesen gondolkodó honfitársaink a leghatározottabb hangon elítélik azt a néhány lélekfúfart, akik gyanus eredetű dollárok kedvéért elárulták és örök szegénybe sodorták a kanadai magyarságot.

A legelső levelek egyikét közzöltük is lapunk január 19.-iki számában. A Tiám Istvánok, György Ferencek, Tamás Andrások Vladik Sándorok azóta is minden levelükben feljajdulnak a „magyar nevet birtorló árulok” ellen: — Eddig még csak kaptunk munkát néha napján, ha azt mondtuk, hogy magyarok vagyunk. De ez után? Ugyan ki fog elismerni, segíteni vagy megszámni bennünket, miután néhány megtévedt ember miatt minden magyar vörös posztóvá lett Kanada szemében — írják honfitársaink. Mi azonban nem akartuk olvasóink kedélyét felizgatni a sok méltán megbotránkozó levél közlésével.

De jött be két egészen más hangú levél is, melyet nem hagyhatunk szó nélkül. Irójukat jókaratunk bizonyosságul nem akarjuk józangdolkozású olvasóink ítélőszéke elé állítani. Mindkét levél írója nagy tevékenységet fejt ki a kanadai magyar közéletben — legalább is ily kijelentésekkel adták tudunk rá, hogy nem lehet őket egy napon említeni azon honfitársainkkal, akiknek egyszóval célja, hogy becsületes munkával megkeresett pénzeszközükkel a saját maguk és családjuk jövődjét alapozzák meg ebben a hideg ujhazában. Ők külön legények és más elbánást követelnek a saját maguk számára.

Amint ennek a két honfitársunknak leveléből látjuk, ők a kanadai magyar munkástömegek öntudatos és felvilágosodott vezetői. Miután ők ezt írásban vallották be, mi nem akarjuk őket megsértani, hogy nem adunk nekik hitelt — viszont a levelük tartalma után a legjobb akaratunkkal sem tudunk elligazodni, hogy vajon hova akarják és tudják vezetni a „tömegeket”?

Mert, hogy tényleg vezérek ők a szó bizonyos elvtársi értelmében, az a levelükből következtetve, nyilvánvaló. Hogy mind két honfitársunkat egy és ugyanazon szellemről átitatott agitátorképző iskolában világoztatták fel: az is bizonyos. Erre vall a nagyjában megegyező tartalom kívül még az a körülmény is, hogy a két egyforma modorban megírt levél Kanada két egymástól távol levő pontjáról érkezett. A szerző tehát, ha két különböző személy legyen is, alapjában véve egy és ugyanaz: a vörös mennyország füt-fát ígérő vigéceinek gyilkos-vasot-bosszut hirdető lidércnyomása alatt sínylő magyar, aki az indulatok lázalmokkal felcicomázott hevében egy diktátor méltóságával rendelkezik a „tömegek” felett. Hogy az ugynevezett tömegek tulajdonképpen mit szólnak ehez, azt jobb meg sem kérdezni a kedvező válasz hiú reményében. A két levél tehát ugyanazon jól ismert recept szerint mellveréssel és fenyegetéssel kezdődik, klaszikus társadalom-tudományi fejtegetésekkel, sőt Marx, Engels, de még a harmadik internacionálé gondolatvilágában sem található megállapításokkal folytatódik. Mindezek után pedig mindkét levél írója kijelenti, hogy nemcsak élni és dolgozni óhajt a szerinte egyetlen valamirevaló észak-amerikai újságért (melyet moszkvai pénzen szerkesztenek pajeszes galicliánerek New Yorkban — az amerikai és a kanadai magyarság hiszékeny részének félrevezetésére) hanem az életüket is feláldozzák érte, ha kell. Hát ez már igen. Ezt mi igazán nem kívánhatjuk senkitől.

Mi akik a szociális történelmi fejlődés alapján állunk és akiknek a háború, majd az azt követő különböző terror uralmak tapasztalata után van némi okunk arra, hogy minden emberéletet és magántulajdont szentnek és sérthetetlennek tartunk: mi véraldozatot senkitől sem szeretnénk látni. De jogosan vonhatunk következtetést az illetők gondolatvilágáról, ha megfontoljuk a két levél következő kitételeit: „Kanadában egyetlen (?) magyarszarmazású kommunista sincs, Magyarországon sem volt a lakosságának még egy tized százaléka sem az a szegényletes bolsevizmus idején.” Az előbbiről szeretnénk feltételezni, hogy úgy lesz, az utóbbiról tudjuk, hogy úgy volt. Csak azt nem értjük, hogy ugyanaz a papros megbírja többek között a következőket: „Ha a véresszájú és dollárokért esedező cikkek miatt elítélendő Uj Előret olvasunk néhányan (még ez a szerencse!) kinyílt szeműek, az nem azért van, mert kommunisták vagy vörösök volnánk, hanem azért, mert az Uj Előretben nincs annyi aljas rágalom (!!) mint a Kanadában megjelenő hazafias újságokban”. Eszerint tehát rágalom volt keleti munkatársunk tudósítása, amelyben az angol lapokban megjelent cikkek nyomán figyelmeztette a kanadai magyarságot, a növekedő vörös veszedelemre. A legérdekesebb azonban a levelek közel egy oldalán megénekelt befejező barátkozása a bizalmaskodás judási hanghullámain: „de azért csak nem hiszik, hogy én is vörös vagyok?” — mint aki maga sincs tisztában a dolgokkal.

Ha valaki nem kommunista, miért kapaszkodik hát gőrcsően az imbolygó vörös uszályba. Miért szaval jogról, szabadságról, amikor másokat megfenyeget és terrorizálni szeretne — hogy végül is kaján mosollyal nyújtsa barátai jobbát: „Ugye nem haragszik?”

A Kanadai Magyar Újság nem hogy nem haragszik, de szíve akar ölelni minden kanadai magyart, függetlenül attól, hogy

milyen valláshoz-pártáryalathoz és társadalmi osztályhoz tartozik. Nekünk nem az a hivatásunk, hogy az ellentéteket kiélezjük és minél több zavart keltsünk — amit a vörösök nemcsak bevallanak, hanem hirdetnek is — hanem, hogy a kanadai törvények tiszteletét és fajunk értékeinek megbecsülését tanítsuk nemcsak szóval, hanem jó példával is.

Volna azonban néhány jóakartú szavunk az indulatoskodókhoz — a saját érdekekben.

Ne ragadtassa el magát egy kanadai magyar sem az indulatok hevében. „Ne üljön fel a hordó tetejéről teletörökkel lázító és a nemlétező tejjel-mézszel folyó országot ígérőknek, akik hazugságból, félrevezetésből élnek a dolgozó nép nyakán és nem becsületes munkából” — mint azt Mező János honfitársunk is megállapította. Ne foglalkozzék a legszükségesebbnél többet sem politikával, sem más olyan hasonló dologgal, amiből csak zsörtölődés, pártoskodás és széthúzás származhat. De igenis töltse minden magyar ember minden idejét produktív munkával. Dolgozzék, takarékoskodjék és szabad idejében igyekezzék minél nagyobb műveltségre szert tenni. A munkában levők azon igyekezzenek, hogy lehetőleg előbbre jussanak, több bért kapjanak. A munkanélküliek használják fel az időt az angol nyelv minél alaposabb elsajátítására, mert ezáltal hamarabb juthatnak keresethez és így tehetnek legtöbbet úgy a saját maguk, mint a kanadai magyarság ügyének. Csakis így érhetjük el, hogy egy kulturális, mint anyagi tekintetben az elismert kanadai nemzetségekkel egyenrangúak és megbecsültek lehetünk.

Nagygyűlés előtt

Egy esztendő nem sok idő, a konvenció dolga s én inkább legalább is egy ember életében a jövődjéért szeretnék egy kevés világot vetni.

„Mit mutat az eltelt egy esztendő? Erők, szétforgácsolását, érdekek előre nyomulását, szétszóródó események, küzdelmek viaskodások, kenyérkörüli harcok, véres tülekedések, könnyűhullatások jöhetnek azonban olyan vonatkozásba az emberi élettel, hogy az egy esztendő több és nagyobb jelentőséggel bír, mint egy emberöltő.

A Kanadai Magyar Szövetség fennállásának egy esztendő küszöbén állunk s ennek az egy esztendőnek áttekintése lesz a konvenció egyik feladata, hogy világot vessen erre a két nagyfontosságú kérdésre: először, ez ideális alapokon elgondolt magyar intézmény, vitt-e bele egyáltalán eszményi célt és törekvést a magyar életbe, másodszor a kezdet küzdelmes előretöréséből kiérzik-e annak életképesége, amelyért további áldozatot és harcot érdemes kockáztatni. Tagadhatatlan, hogy e két kérdésre adandó felelet sorsdöntő jelentőséggel bír. A tények megállapítása azonban

Olvasson tehát mindenki minél többet és olyan újságot, amit legjobbnak, és lelkiismeretéhez legközelebbnek érez. De az, aki a mi lapunkat rágalmazónak tartja az Uj Előre mellett, az ne írjon dicshimnuszokat szélsőséges ideálok érdekében hozzánk és mindezek után ne akarja bebizonyítani, hogy ő a derék magyar ember és mi vagyunk a rágalmozók és konkolyhintők. A Kanadai Magyar Újság kötelességének érezte a magyarság felrészát a kanadai angol sajtó ránk néve szégyenletes megnyilatkozásával kapcsolatban és bár könnyen megtehetette volna, a fajtestvéri szeretet sugallatától vezetve nem nevezte meg a gyanúsítottakat. Mi névszerűt senkire sem huztuk rá a vörös köpönyeget, aki azonban azt magára szabottnak találja, az ne kerülje el magát azzal, hogy világgá kürtölt állítólagos megrágalmaztatását. Ne gondolja egyik népevezér sem magáról, hogy a kanadai magyarságnak ez új hazában való érvényesülése szempontjából lényeges az, amit az indulatok hevében szónokolnak guruló orosz rubelek Peményében.

Ha valaki tényleg jó vezére valamely testületnek, vagy egyeletnek az abból látszik meg, hogy Kanada őszmagyarsága és az angolnyelvű őslakosság előtt mekkora az illető társadalmi alakulat becsülete. Mi kizárólag ezt tarthatjuk eszemelőtt még hogyha a torkukat is kikibábják az esetleg más világfelfogásúli színáryalathoz tartozók, legyenek azok vörösök, fehérek vagy akár — zöldek.

lunk egészen hajszálgöyökérig.

Amilyen a vetés, olyan az aratás! Az elvetett mag nem egyetlen feltétele a bő termésnek hanem hozzájárul ahoz az időjárás, valamint a magvető lelkiismeretes vagy felületes munkája is. Az időjárásba az ember be nem szólhat, az a jó Isten dolga, ellenben az eszményi szövetség, mint jó mag elvetéséhez szükséges munkások megválasztása kiván nagy körültekintést.

A Kanadai Magyar Szövetség az 1928-ik esztendőben szűrtelajt tört fel. A föld kemény, az eke rossz volt s talán a munkások sem állták meg helyüket. A talajt azonban lehet javítani, a dudvákat ki lehet tépni, a lelkiismeretlen munkást pedig szélnek lehet ereszteni. De miután az utóbbin fordul meg a többit, azért ez igényel a legtöbb óvatosságot. Ezért tartom helyes szokásnak, hogy a gazda csak egy évre szerződött munkását, az ugynevezett próbaidőre.

Nincs szándékomban személy szerint vádat emelni senki ellen, mindenki magával vessen számot. En is ezt cselekedtem, amikor még az ősszel lemondtam tisztségemről, miután rossz ekevel kinlódni és felületes munkát végezni nem akartam. Fő-

leg nem szerettem volna várni, amíg gazdám, — a kanadai magyarság — a rajtam kívül álló okok miatt szemrehányást tesz és ridegen elutasít szolgálatból. Utólagosan szidhat ugyan, megvádolhat, hogy rossz munkás voltam, a felelősség elől futottam meg, hogy gyáván vissza hőköltem a nehéz uttörő munka elől. Igen, vádoljon és szidjon utólag, amj-százszor inkább történnék meg velem, mintsem egy esztendő terhét hordozzam, amelyről meg voltam győződve, hogy azon könnyíteni nem tudok és talán elveszem a lehető séget attól, aki nálamnál külsőn, derekabb munka elvégzésére tartja magát képesnek!

Erre az őszinte és lelkiismeretes magabizallsásra van szükség a Szövetség jelenlegi és eljövő munkásainak is. Csak az tartsa meg hivatalát és csak az fogadjon el tisztséget, aki e jobb számot vetett önmagára. De főleg ne mutassanak hajlandóságot és ne keressenek lehetőséget az irtó, szántó és vető munkára az 1929.-ik esztendőben azok, akiknek tehetetlenségeről meggyőződtek. Sőt éppen azzal tesznek jó szolgálatot a Szövetségnek, ha félre állanak a természetes fejlődés útjából s

KÉT PART KÖZÖTT

IRTA: BUKYI GYÖRGY

A tengerszéli folyam vizében ott fuldoklott piros erőlködéssel az utolsó napsugár. Hosszu, töretlen árnyékot kapott a víztükör. A sötétség lassan aláhulló leple itt-ott meglebbent a folyó teste fölött, ezüstösen csillant meg alatta a hullám, mint kacéraszony ruhája alatt a fehérség.

A két part között, a víz közepén, apró homokszigetre horgonyozva pihent a mozdulatlan uszályhajó. Komor, sötét teste háborítatlan némaságban hevert végig a vizen és egykedvűen tűrte a hullámok örökös simogatását.

A fedélzet üres. Egy nagy, mozdulatlan daru kétségbeesett karja mered csak segélykérőn az égre és a hajó farán elhagyottan emelkedik magasba a kormányos üvegkalitkájára.

Az egész hajót az apró, fűzfás szigetelt együtt birtokába vette az ezerszeres csend.

Amikor apró, láthatatlan csónakjain már egész tömegével beérkezett az éjszaka s a csillagszemek kíváncsian kukucskáltak le a pihenő földre, a kormányos háza alatt, a fedélzeten, nyikorogva emelkedett fel egy ajtó és lassan, lomhán jött fel valaki a vaslétrán. Előre ment a hajó derekára, lépése alatt ijedten döngött fel a nehéz fa és odátámaszkodott a daru rozsdás testéhez.

Magas, erőteljes alakját féltő gondtal burkolta be az éjszaka. Karját nyugodtan fonta össze a mellén és szemé merev, mozdulatlan tekintettel leste a folyam tükreinek zavartalan egyformaságát.

Amikor messze, valahol a tulsó part közelében valahogy meg bomlott ez az egyformaság és ráncokat kapott a sötétség, meg a víztükör, nagyot lödött hatalmas testén és egy ugrással a fedélzet szélén termett, hogy ne kifeszült szemmel kutassa át az éjszaka sötétjének kavargását.

Megnyugodott és várt. A feketeség örvényléséből lassan kibontakozott egy csónak s alig észrevehető egyforma evezőcsapásokkal közeledett az uszály testéhez.

Se az uszályhajóról, se a csónakból nem pattant fel egy hang se. Szó nélkül, a legnagyobb csendben ment minden, mégis mintha néma vezényszóra törtennék az egész.

Az uszályhajóról kötél hasított végig ivben a levegőt. A csónak megszállt. Azután kötélletra ereszkedett alá s nem sokára férfi lépett a fedélzetre. Tompán, fojtottan váltogatta fel egymást a két férfihang:

— Isten hozott!
— Hivatnál! Eljöttem!
— Vártalak?
— Mi újság?
— Majd elmondom odalent.
Végigiettek a fedélzeten a vasajtóig és leereszkedtek a vaslétrán a mélybe.

— Ejnye, de barátságos sötét van itt nálad.

— Vigyáznom kell. Jobb szeretem, ha békét hagynak a legionáriusok. Tudod, hogy nincs mindig rendben a szénám.

Csendes motoszkálás hallatszott. Az érkezett tudta, hogy társa a kis, gömbölyű hajóba kok élé tolja a fafüggönyöket. Azután fellobbant a gyújtó lángja és meggyulladt a gyertya.

A helyiség elég tágas hajófülke. Csöppet sem barátságos, kevés benne a butor.

Pipára gyújtottak és leültek. Végre megszólalt az érkezett:

— Beszélj!

— A másik oldalról azt az üzenetet kaptam, hogy ma éjféltre itt lesznek ők is.

— A Miska? Ma éjjel?

— Az.

— Kivel jön?

— Kötél Andrással.

— Titokba ment a dolog?

— Senki sem tud róla. Most már csak az a kérdés, bizol-e magadban Megvan-e még az erőd?

Az érkezett nem válaszolt szóval, hanem felkelt helyéről, a sarokból felkapott valami rozsdás, ócska vasrudat és pillanat alatt karikát hajlított belőle.

— Látom. Igen jól van. Mert a Miska is ember ám a talpán! Tudod-e?

— Akár ember, akár nem ember, leszámolunk.

A másik elgondolkozva, csendesen folytatta a szót.

— Nem tudom, okos dolog-e, odaát Miskáéknál idegen országot akarunk csinálni a mi földünkben. Mit gondolsz, helyese-e akkor, hogy ketten egymásnak mentek?!

— Nem adom a Borist! A Miska ugyanis szerencsésebb helyzetben van. Ott laknak együtt egy faluban, ahová én be se tehetem a lábam. Mégis hozzám van jó szívvvel a Boris. Azt hiszed-ejőnne ide másképp a Miska? Nagyon jól tudja, hogy amíg én élek, addig az a leány nem megy hozzá. Azért jön ide csak, hogy leszámoljon velem.

Kicsit elhallgatott, azután dühösen ugrott fel a helyéről.

— Te meg minek beszélsz így?! Minek csináltad ki így a dolgot, ha most meg ellene vagy?!

— No-no, — csitította a másikat, — Az ember csak elgondolkozik, azután elmondja, amit gondol. Nem szólok bele a dolgokba, azt teszel, amit akarsz. Mégis azt mondom, jó volna békesen megegyezni.

A másiktól kirobbant a szó: — Hogy lehet ezt békésen elintézni?!

— Kettőtöké nem lehet a Boris. Egyikőtöké mondjon le róla.

— Engem szeret! Mondjon le róla!

— De ők laknak egy faluba, egy országba! A Boris földje, a Miska földje ott van. Te a tulsó oldalon vagy. A folyó van köztetek. Az ész mellettük szól.